

Habakkuk

Hay A'at Tuwen Liblu

Hituwen liblu ya nibagahtu nadan lilin Habakkuk i Apu Dios. Te minomnoman hi Habakkuk hinadan adi maphod an ato'aton nadan ibbana an i Judah. Yaden paddungnay adi dusaon Apu Dios dida i diyen pumbahbahulanda.

Mu impa'innilan Apu Dios i Habakkuk an pa'aliyona nadan i Babilon ta dadagonda nadan tataguh ad Judah an gapuh bahulda. Ya namama an minomnoman hi Habakkuk hi nanginnilaan i diyen ma'at. Ta minahmahana bo i Apu Dios on tanganu ona iyabulut an nadan i Babilon di manadag hinadan tataguh ad Judah yaden ong'ongngal di numbahulanda mu nadan i Judah (Habakkuk 1:13). Ot ipa'innilan bon Apu Dios i Habakkuk an nunhigla damdamay ahina pundusaan hinadan i Babilon an gapuh bahulda. Ya impa'innilan bon Apu Dios i Habakkuk an nanongnan hiya an Dios di ap'apu hi ad abunyan ot hiyay ukod hi an namin an ma'ma'at hitun luta (Habakkuk 2:20).

Ya hidin na'innilaan Habakkuk di nambal Apu Dios ya dinayawna hiya an gapuh nan ongal an abalinana ya nan nipto' an atonah nadan tatagu. Ta hiya nan innilana mo an nipto' boy atonah nadan tataguh udum hi algo (Habakkuk 3:1-19).

Hay Nitudo' Ituwen Liblu

1. Hay nunliliyan Habakkuk i Apu Dios an gapu ta ma'id ha matigonah aton Apu Dios an mundusah nadan i Judah an gapuh bahulda (Habakkuk 1:1-4)
2. Hay nambalan Apu Dios hi pangiyabulutana an nadan i Babilon di usalonah manadag hinadan i Judah an gapuh bahulda (Habakkuk 1:5-11)
3. Hay nangibagaan Apu Dios i Habakkuk an namamay pundusanah nadan i Babilon mu nadan i Judah (Habakkuk 1:12-2:1)
4. Hay nangibagaan Apu Dios hi pangdatanah gunggunan nadan mundinol i hiya (Habakkuk 2:2-20)
5. Hay dasal Habakkuk (Habakkuk 3:1-19)

1 ¹ Hay nitudo' ituwe ya nan impa'innilan Apu Dios i ha'on an hi Habakkuk an propeta.

Hay Lilin Habakkuk I Apu Dios

²Nunliliya' i Apu Dios an alyo' di, Ngalingalam bo ahan tatawwa ta adim donglon nan pumpahpahmo'anmi i he'a. Ta ta'on ahan on ami kumba an mumpaboddang i he'a on adi da'mi ihwang hinadan mamalpaligat i da'mih tun boblemi. ³Tanganu onmu inyabulut di adi maphod an ma'ma'at? Ya ahim minminnangmang tun boblemin mun'adadag. Ya teen nunhiglay pumanapatte ya humanahannu ya humanihiwwawan.

⁴Ta dakol di mangat hi adi maphod mu hay mangat hi maphod. Ta ma'id ha hilbin di uldin te nadan mangipanuh hi kasu ya mabalin an mabayadanda ta ta'on on nan numbahul ya pangabakonda.

Hay Nambal Apu Dios

⁵Mu alyon Apu Dios di, Onha'e ta tigonuyu ma'ma'at hi abobble ot masda'aw ayu man. Te ad uwani an ataguyu ya waday ato' an adiyu kulugon an ta'on on ipa'innilada i da'yu. ⁶Te idadaan'u nadan i Babilon an ma'abbungot ya matakutan an tatagu ta ongal di abalinandan mamloh abobbleh tun luta. ⁷Ta mundingngol an ma'abbungotda nimpe an patakutunday atagutagu. Ta atondan namin di pinhodda an ma'id ha mabalin hi mangipadinong i dida. ⁸Ya ma'aawwiging nadan kabayudan bumtik mu hay leopard. Ya imbungbungotda mu hanan na'agangan an kahuh nan inalahan. Ya nadan nungkakabayun tindaluda ya ta'on onda malpuh adawwi ya mangalidan ayda hamutin muntayyapan an e mampap hi anonda.

⁹Ta nunnaud di takut di tatagu i dida te himpappangey pangatda. Te dakkodakkol di eda ibalud an umat hi dinakol di panag.^a ¹⁰Ya ngohayunday papatul ya ngihngihilanday a'ap'apuh udum an boble. Ya ta'on on nadan binattuy aladna ya ma'id ha hilbina i dida te abalinandan tababon nan way alad ta pumpattukandan hunggop ya ginubatda dadiyen boble. ¹¹Ta ayda puwo' an dadagondan namin an ma'id ha takutanda an idinoldah nan bikahda ta ay hidiyey diosda.

¹²Ot mundasala' an alyo' di, He'a Apu Dios ya nahamad di niyatam ya wadawada'a tuwalih inggana. Ya ma'id ha nipaddungan di amaphodmu. Ya innila' an he'ay namto' hinadan i Babilon ta diday mamalpaligat i da'mi. Mu he'ay mi'alig hi doplah an ihi"uganmi. ¹³Ya adim ahan pohdon nadan adi maphod an pangat. Mu tanganu onmu inyabulut an ilaylayahhan da'mi? Ya tanganu on'a dindinnongan yaden paddungnay anon da'mi tayyah nadan binuhulmi an ong'ongngal di bahulda mu da'mi? ¹⁴Ta numbalinon da'mi tayyan tatagum hi paddungnay ekan onu nadan udum an wah nan baybay

^a 1:9 Hay pangalin di udum hinan panag ya gahal.

an ma"id ha ap'apudah mangita'dog i dida. ¹⁵Ta inyabulutmun paddungnay bunwiton da'mi hinadan i Babilon onu tabukulon^b da'mi. Ta ay ami nimpe ekan an makna. On mun'ingalda bo udot hi amlongda.

¹⁶Ta hiya nan nadan almasday paddungnay diosda ta i'ninganda ya inighobandah insenso. Te gapu i dadiyen almasda ya kimmadangyanda ta abalinandan alan nadan na'appinhodan anon. ¹⁷Ot undan iyabulutmu ta agandah dadag hi tataguh abobboble an ma"id ha homo'da?

2 ¹Ha'on an hi Habakkuk ya umeya' hinan natagen umohnongan di mungguwalyah tun boble ta'u ta haddo' di alyon Apu Dios hi'on nganney pambalnah nan lili' i hiya ta tobalo' nan ibagana.

Hay Impitudo' Apu Dios I Habakkuk

²Ya alyon Apu Dios di, Ihamadmun itudo' datuwen ipa'innila' i he'a i ha nahabatan an batu ta nalakan bahaon nan e mangipa'innilah udum an tatagu.

³Manu'e hi itudo'mu ya adi ni' ma'at hi ad uwani mu ahi madatngan nan nagtud an ipa'annungana. Manu te mabayag mu haddonyu te ma"id ha bahhonan ma'at.

⁴Ot alyom hinan itudo'mu di, Nomnommony an nadan mumbaktu an tatagu ya hanadan abalinanday pundinolanda. Mu nadan tatagun nipto' di pangatda ya hi Apu Dios di un'unudonda hinan pi'taguwanda.

⁵Hay kinadangan^c ya huma'ul. Te nan kadangan ya mumbaktu mu ma"id ha linggop di nomnomna. Ya ma'aggamgam ta nipaddung hinan ongal an lubu'an an adi mapmapnu. Te hay ate ya ma"id ha alyona hi ammuna mo tatawwa. Ta hiya nan umedah abobboble ta pumbalinonday tataguh balud ya inaladay kinadangyanda. ⁶Mu udum damdama boh algo ya abakon di binuhulda ya nginihngihilanda dida an alyonday, Kilayu an e nangamu'amung hi na'akon gina'u ta hiyay ingkadangyanyu. Undan anuud ya ahiyu idinong hinaen pangatyu? ⁷Aggeyu innila an lo'tat ya wada damdama boy abalanan dadiyen binaludyu ta patakuton da'yu ya nun'aladay gina'uyu.

⁸Ot gapu ta nun'alayuy gina'un di udum an tataguh abobboble ot pumpateyu dida ot dadagonyuy numboblayanda ta hiya nan nadan nabati ya ahi dida piboy mamloh nadan gina'uyu. ⁹Te da'yu ya inatyun amin di abalinanyu ta kimmadangyan ayu an ta'on on kuluk di nangatyu. Alyonyu eh'a on ma"id ha ma'at i da'yu hi adi maphod an gapu ta nun'atagey numpunhituwanyu mu onnot on mahmo' ayu.

¹⁰Ot gapu i danaen inatyun nanadag hi dakol an boble ya mibabain ayu ta ma"id ha namnamaonyuh itaguwanyu. ¹¹Ta nadan binattun aladyu

^b 1:15 Hituwen tabukul ya umat hi hidu'. ^c 2:5 Hituwen alyonah kinadangan ya hay alyon di udum ya bayah.

ya paddungnay pun'itkukday ina'inatyu ya nadan dinangal di babaleyu ya ayda batang an panidpidwonda. ¹²Ta hiya nan mahmo' nadan tatagun nangibangon i ha boble an hay inusalda ya nadan kinulukda ya nadan himbutda an nunhiglay namaaldan dida ta nun'a'ateda.

¹³Mu hanat nomnomnomonyu an ha'on an ongal di abalinanan Dios ya ninomnom'u tuwali an gobhon nadan nunligatan nadan tatagu an nalpuh abobboble an numbalinonyuh balud. Ta ma'id ha hilbin di numbolayanda.^d ¹⁴Ta udum hi algo ya mihinap hi abobboble nan anabaktu' ya nan ongal an abalina' an Dios ta umat hinan liting hinan dammudammunan baybay.

¹⁵Mu mahmo' ayun tatagu an paddungnay aganyuh pa'inum hinan hinaggonyu ta ma'abbutong ya ahiyu mohpe minminnangmang nan nabolladan an adolna. ¹⁶Te nunnaud di ahiyu ibabainan te ma'at damdama i da'yu nan inatyu te ha'on an Dios di paddungnay mamutong i da'yu ta ta'on hi mapemanan ayu ni' mu ahi ayu damdama mapihul. ¹⁷Ta ma'at damdama i da'yu nan umat hinan nangatyuh nadan kayiw hinadan billid an nungngadan hi Lebanon ta nun'a'ate nadan animal hidi. Ta ahi ayu pibo tumattakut te miballoh i da'yu nan namatapatayanyuh tatagu hi udum hi boble ot pumpa'ihyuy bobleda.

Hay Imbagan Apu Dios Hi A'at Nadan Dios An Inyamman Di Tagu

¹⁸Ya innayun bon Apu Dios an alyon di, Undan nganney hilbin nadan dios an inyamman di tagu? Tanganu mahan on eyu dayawon ha layah di itudtuduna? Ya tanganu mahan on nan tagun nangiyamma ya mundinol hinan adi humapit an inyammana?

¹⁹Nadan dios an inyamman di tagun na'amoh silber ya balitu' ya ma'id ha yahyahda ya ma'id ha abalinandan mangipa'innilah nganneh diye. Ta hiya nan mahmo' nan tagun mumbagah boddang i dadiye te ma'id ha abalinandan bumoddang.

²⁰Mu ha'on an Dios ya wadaa' hinan bale' hi ad abunyan ot an namin ayun tataguh tun luta ya dumidinnong ayuh hinangngab'u.

3 ¹Ha'on an hi Habakkuk an propeta ya nundasala' an inali' di, ²He'a Apu Dios ya innila' di a'atmu. Ta wa'et nomnomnomo' ya nunnaud an masda'awa' hinadan inatmu. Ot hanat atom bo danae hi ad uwani ta ta'on hi nunhiglay bungotmu ya hom'on da'mi bahan.

³Ya wada han impatigon Apu Dios i ha'on ta tinigo' hiya an ma'aphod di a'atna an immalin nalpuh ad Edom ya hi ad Paran. Ya ma'binnang ta nahawanan hi ad lagud. Ot dayawon di atagutaguh abobboble.

⁴Ya hidiyen binangna ya umat hinan hiyah manulu nan potang. Ya ta'on on nadan ta'lena ya mumbinang ta ma'attigo an ongal di

^d 2:13 Jeremiah 51:58

abalinana. ⁵Ta impa'alina dogoh ot ipatnudnay ate. ⁶Ot umohnong ot pa'alyogona tun luta. Ot imangmangnah nadan tataguh abobboble ta munggayonggongdah takutda. Ya nada'e an billid ya nadan nabillid ya mun'atotommangda ta mun'a'agdeda. Mu nan ongal an abalinanan Dios ya munnananong.

⁷Ya tinigo' an nun'apapa"ih di numpunhituwan nadan i Kusan ya nadan i Midian. ⁸Ta inali' di, Na'innilaa' mo Apu Dios an bokon gapuh bungotmuy nangipadinongam hinan liting hinan wangwang ya hinan baybay te gapuh pangihwangmu i da'min tatagum. ⁹Ya atbohdi hi nangukatam hinan panam^e ot agam hi pana. Ta nun'atotommang nadan luta ta nawadaday wangwang. ¹⁰Ya niwagot nadan billid ta mun'ungak di liting an manayyuh ya mumbungug nadan maludulludun an dalluyun hinan baybay. ¹¹Ya dimminong nan algo ya bulan hi ad lagud an gapu i diyen nangoladam hinan panam ta ay udan an mangali nadan papan ya mungkilat nan gayangmun mangali.

¹²Ya gapu hinan nunhigla an bungotmu ya nun'igatinmuy tataguh abobboble. ¹³Inatmun namin datuwe ta pangihwangmuh nadan tatagum ya nan pinto'mu an patul. Mu hana'en ap'apun nadan tatagun adi maphod di pangatda ya dinadagmu an ta'on on nan pun'ap'apuwana. ¹⁴Te inalam nan pahulna ot hidiyey pangayangmun hiya hidin immalida nadan tindaluna an ayda puwo' an mangiwakat i da'mi te hay innilada ya nalakay pangabakandan da'mi.

¹⁵Ta umat hi nangipa'wam hinadan kabayum hinan baybay ta atatakut nan dalluyun an maludulludun. ¹⁶Ta hidin tinigo' datuwen nipatigo i ha'on ya kimmilob di bala' ya munggayonggong di timid'u. Ya ta'on on hay huki' on gumayonggong ta adiya' pa'atta'dog. Mu madinola' mo an mannod hi panadagam hinadan binuhulmin mangubagubat i da'mi an tatagum.

¹⁷Ta ta'on hi adi humabung nadan intanom'un bungbungnga"an an fig ya ma"id ha bungan nadan greyp ya olibo ya ma"id ha gapaso' hi wit onu barley ya ta'on on nateda nadan kalnero' ya baka' ¹⁸mu mun'am'amlonga' damdama an gapuh nangihwangan Apu Dios i ha'on. ¹⁹Te nan na'abbaktun Dios di mangdat hi bikah'u. Ta umata' hinan ulha an abalina' an bumtik ta umeya' hinan uhhun di billid ta mihwanga'.^{f g}

^e 3:9 Hituwen pana ya hituwe nan bokang an usalondan e mi'gubat.

^f 3:19 ² Samuel 22:34   ^g 3:19 Nan udum an Biblia ya alyonday hituwen dasal ya mabalin an ibagan nan mangipangpangulu hinan kanta ta ikantada ya inunnudanda hinan umat hi gitala.